

Handläggare: Karin Johansson
Telefon: 08-508 05 097

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2013-04-18

Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett tydligt ansvar för stat och kommun. Delbetänkande (SOU 2013:13)

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr 000451/2013

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från Kommunstyrelsen.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från stadsdelsnämnden angående remiss av Delbetänkande Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett tydligt ansvar för stat och kommun (SOU 013:13), dnr 000451/ 2013. Remisstiden sträcker sig till den 1 maj 2013. I ärendet föreslås förtydliganden när det gäller ansvaret mellan kommun och arbetsförmedling samt ökade insatser för unga personer som varken arbetar eller studerar. I utredningen föreslås också att den lokala och nationella uppföljningen av unga utanför gymnasieskolan utvecklas och förbättras. Förvaltningen ställer sig positiv till de förslag som presenteras i utredningen.

Bilaga

Remiss av Delbetänkande Ungdomar utanför gymnasieskolan - ett tydligt ansvar för stat och kommun (SOU 2013:13)

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för Individ och familjeomsorg.

Sammanfattning av remissen

Regeringen beslutade den 20 juni 2012 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och föreslå hur arbetet med unga som varken arbetar eller studerar kan utvecklas. Till särskild utredare utsågs Ann-Marie Begler generaldirektör vid Skolinspektionen.

Utredningen fick i uppdrag att göra en översyn av det kommunala informationsansvaret för unga som inte har fyllt 20 år och som inte genomför eller har fullföljt en gymnasieutbildning. Utredningen fick också i uppdrag att ta ställning till om ansvarsfördelningen mellan stat och kommun behöver förtydligas när det gäller insatser för unga som varken arbetar eller studerar.

Utbildning är en av de viktigaste faktorerna för ungdomars framtida möjligheter. Ungdomar som har avbrutit eller aldrig påbörjat en gymnasieutbildning är i många fall i en mycket utsatt situation. Att bistå ungdomar under 20 år utanför gymnasieskolan är av stor vikt både för individ och för samhället. Cirka 2 000 ungdomar påbörjar årligen inte en gymnasieutbildning direkt efter avslutad grundskola och cirka 30 000 unga avbryter varje år en påbörjad gymnasieutbildning. Uppföljningar visar att det varje år funnits i genomsnitt cirka 17 000 unga i åldrarna 16-19 år som varken har arbetat eller studerat under de senaste 10 åren. Utredningens förslag innebär i korthet följande;

Ett förtydligt ansvar för icke skolpliktiga ungdomar under 20 år från informationsansvar till aktivitetsansvar

Kommunerna är idag skyldiga att hålla sig informerade om de icke skolpliktiga ungdomar som inte genomför eller har fullföljt en gymnasieutbildning och är under 20 år. Detta är idag otydligt reglerat och utredningen föreslår flera förtydliganden. Kommunens ansvar ska ändras från informationsansvar till aktivitetsansvar. Aktivitetsansvaret innebär att kommunen ska vara aktiv i uppsökande arbete samt erbjuda den enskilde lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand motivera den unge till att återuppta utbildning. Om detta inte är möjligt ska kommunen se till att den unge kommer i kontakt med Arbetsförmedlingen. Kommunen ska bedriva ett strukturerat arbete och krav på skriftlig dokumentation införs. Skolinspektionen föreslås få i uppdrag att granska hur kommunerna tar sitt ansvar.

Information om elever som riskerar att avbryta utbildningen ska bli bättre. För att en hemkommun ska kunna fullgöra sitt aktivitetsansvar är det viktigt att snabbt kunna vidta nödvändiga åtgärder. Utredningen föreslår att när en elev är frånvarande i betydande utsträckning utan giltigt skäl vid en gymnasieskola med annan huvudman än kommunen ska huvudmannen genast meddela detta till hemkommunen.

Studie- och yrkesvägledningen ska särskilt uppmärksamma situationen för elever som riskerar att avbryta sin utbildning. Syftet med anpassad studiegång föreslås förtydligas och målsättningen är att eleven ska fullfölja sin utbildning i den obligatoriska skolan och fortsätta utbildning på gymnasienivå.

Fler statliga arbetsmarknadspolitiska verktyg från 16 år

Ungdomar under 20 år som inte genomför eller har genomfört en gymnasieutbildning får inte de strukturerade heldagsaktiviteter de har behov av från Arbetsförmedlingen. Ungdomarnas aktivitetsnivå i arbetsmarknadspolitiska program bör öka. Det behövs en analys av Arbetsförmedlingens verksamhet för att vidta åtgärder för att tillgodose ungdomarnas behov av heldagsaktiviteter. Ungdomar i åldern 16-17 år ska få tillgång till fler tidiga insatser från Arbetsförmedlingen jämfört med idag.

En statlig utvecklingsersättning föreslås för ungdomar i åldern 16-17 år vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program. Idag är det möjligt att få en utvecklingsersättning från 18 års ålder. Bristen på ekonomisk ersättning har visat sig försvåra arbetet med att motivera de yngre till att vara aktiva och delta i insatser. Mot denna bakgrund föreslås att en utvecklingsersättning införs för ungdomar i åldern 16-17 år som deltar i arbetsmarknadspolitiska program.

Nationell och lokal uppföljning ska förbättras

Det saknas idag kunskap om såväl omfattning som innehållet i arbetet med det kommunala ansvaret för icke skolpliktiga ungdomar under 20 år. Utredningen föreslår att hemkommuner ska vara skyldiga att upprätta register över de ungdomar som omfattas av aktivitetsansvaret enligt skollagen.

Den nationella uppföljningen av de unga utanför gymnasieskolan måste bli bättre. Utredningen föreslår att Skolverket får i uppdrag att årligen samla in uppgifter om unga utanför gymnasieskolan.

Förslagens ekonomiska konsekvenser

Utredningens förslag kommer att medföra ökade kostnader för både stat och kommun. Förslagen kan innebära ökade kostnader för staten med mellan 24 och 48 mnkr årligen. För kommunerna kan förslagen innebära ökade kostnader mellan 2 och 7 mnkr årligen. De ökade kostnaderna föreslås i utredningen att finansieras med anslag.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till de förändringar som föreslås i remissen. Det är angeläget att ansvaret mellan kommun och arbetsförmedling tydliggörs när det gäller arbete och insatser för ungdomar som varken arbetar eller studerar. Det är av stor betydelse att dessa ungdomar får ett aktivt stöd för att fullgöra skolgång alternativt erhåller arbetsmarknadspolitiska åtgärder i ett tidigt skede och minskar risken för utanförskap.

Utredningen lyfter fram behovet av statistik på lokal och nationell nivå för uppföljning och analys av hur arbetet. Detta skapar förutsättningar för utveckling av kunskap inom området.
